

УДК 159.9

Ганноцька Д.І.¹, Семенцова О.М.², Серeda О.П.³

¹ студ. гр. УФКС-316 НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

³ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ГЛОБАЛЬНОГО ЧИТАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

За даними Всесвітньої організації здоров'я щорічно збільшується кількість дітей з розладами аутичного спектру (РАС), що ставить педагогів та психологів перед необхідністю пошуку прийомів та методів надання корекційної допомоги цієї категорії.

Метою цієї роботи є опис корекції мовлення дитини дошкільного віку з РАС з використанням методики глобального читання в процесі індивідуальних занять.

Основою методики глобального читання (автор Гленн Доман) є сприйняття інформації глобально з опорою на зорову та слухову пам'ять [1]. За допомогою цієї методики дитина впізнає та читає слова повністю, не виділяючи окремі асоціативні літери. Методика розвиває імпресивне мовлення та мислення до оволодіння навичкою проговорювати прочитане та дозволяє проаналізувати, наскільки дитина, що не говорить розуміє звернене мовлення. Методика глобального читання також допомагає дитині подолати негативне відношення до занять та дає впевненість у собі.

Метод глобального читання використовувався при роботі з хлопчиком шості років, який має розлади аутичного спектру. Заняття проводились на протязі чотирьох місяців два рази на тиждень. Тривалість кожного заняття не перевищувала 40 хвилин.

До початку корекційної роботи було проведено логопедичне обстеження, яке визначило наявність бідного словника. Дитина користується короткими аграматичними фразами-штампами, які інтонаційно невиразні та супроводжені стереотипними рухами та жестами. Позаситуативно може відтворювати повне поширене речення, яке колись чув від інших. Звернене мовлення не розуміє.

Корекційна робота містила чотири етапи: читання автоматизованих енграм, читання слів, розуміння письмових інструкцій, читання речень. Відпрацювання вправ на кожному етапі тривало майже місяць.

На першому етапі (читання автоматизованих енграм) відпрацьовувалось використання у мовленні дитиною займенника «Я». Для цього використовувався сімейний альбом з надрукованими іменами та соціальними

ролями членів родини. Була проведена підготовча робота, що складалася з наступних етапів: співвідношення однакових предметів, співвідношення предмету з його зображенням на малюнку, співвіднесення однакових малюнків та співвіднесення малюнків з надрукованим словом. Під час виконання завдань хлопчик навчився з невеликими похибками виконувати підбір підписів до фото членів родини.

На другому етапі за допомогою малюнків підібраних за різними лексичними темами (домашні тварини, одяг, посуд, транспорт, овочі, фрукти тощо) дитина навчалась читати слова. Роботу на цьому етапі було розпочато з теми «Іграшки». При виборі слів не використовувались слова схожі за написанням (наприклад, мишка – машина). Дитині озвучувалась назва іграшки та пред'являвся написаний на картці варіант слова, потім пропонувалось самостійно покласти картку на відповідне зображення іграшки. Під час накопичення словника за темою «Одяг» дитині пропонувалось підібрати вбрання для ляльки, прочитавши надруковані на картках слова, та співвіднести їх з картками, які були заздалегідь прикріплені до одягу ляльки. Таким способом відпрацьовувались інші лексичні теми.

На третьому етапі (розуміння письмових інструкцій) дитині пропонувалось скласти речення за схемою: дієслово теперішнього часу наказового способу плюс іменник однина, знахідний відмінок. При складанні речень дієслово залишалось незмінним, змінювались тільки іменники (наприклад, «покажи ніс», «покажи вухо», «покажи рот»). Увага дитини зверталась на різне написання іменників у реченні. Заняття проводилось перед дзеркалом за допомогою ляльки. Виконуючи вправи, дитина торкалася частини тіла ляльки, а потім відтворювала їх на собі, називаючи слово куди був спрямований дотик.

Після того, як дитина навчилась виконувати письмові інструкції, їй пропонувалось складати речення до серії сюжетних картинок (четвертий етап). Для виконання завдання підбиралися сюжетні картки з однією особою, що виконує різні дії (наприклад, кошеня спить, біжить, їсть). Труднощі виникли в викладанні послідовності дії, що зумовлені особливостями поведінки дитини. Відпрацювання завдань цього етапу було найтривалішим за часом.

Підсумовуючи отримані результати можна констатувати, що використання методики глобального читання дозволило збільшити активний словник за рахунок введення нових слів, що означають предмети та дії, які з ними виконуються. Сформувати образи друкованого слова та співвіднести його з предметом та малюнком. Користуватися простим реченням збереженої структури. Покращилось розуміння зверненого мовлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Доман Г. Как научить ребенка читать. Ласковая революция / Доман Г. – М.: АСТ, 2004. – 256 с.
2. Душка А.Л. Дитина з розладами аутистичного спектра / Душка А.Л. – Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. – 32 с.
3. Доман Г. Методика раннего развития Глена Домана. От 0 до 4 лет. / Доман Г. – М.: Эксмо, 2017. – 224 с.
4. Нуриева Л.Г. Развитие речи у аутичных детей: Методические разработки. / Нуриева Л.Г. – М.: Теревинф, 2016. – 129